

منتديات اقرأ للثقافة

كورتهدى

www.igra.ahlamontada.com

به شه كاني

باوهر

القرآن والسنة

دائستمر

مسلم ١٤١٨ هـ - ١٩٩٧ م

کورتهی

بہشہ کانی

بہ اوہر

القرآن والسنة

۱۴۱۸ھ - ۱۹۹۷م

ما فی لہ چاپ دانہوہی پارانزراوہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إن الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له. وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله، وصلى الله عليه وصحبه وسلم تسليما كثيرا.

(يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن إلا وأنتم مسلمون) آل عمران/ ١٠٢... (يا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا كثيرا ونساء واتقوا الله الذي تساءلون به والأرحام إن الله كان عليكم رقيبا) النساء/ ١... (يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وقولوا قولا سديدا يصلح لكم أعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزا عظيما) الأحزاب/ ٧٠.

اما بعد: فان اصدق الحديث كتاب الله، واحسن الهدي هدي محمد ﷺ وشر الأمور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار. وبعد:

پیشینه‌ی

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيد المرسلين
وأتباعه المخلصين أجمعين.

مرؤف به هوی پرووناکی باوره‌وه به‌وه بلندترین پنه به
ده‌بیت‌وه. به‌مه‌ش نرخ و بایه‌خیکی نه‌وتوی ده‌ست ده‌کویت که رای
لی ده‌کات شایانی به‌مه‌شت بی. به‌لام نه‌گه‌ر ریگای کوفر بگریته
به‌ر، نه‌وا به‌هوی نه‌و تاریکی‌یه‌ی که له‌و ریگایه‌دا هیه، به‌رش
نزمترین پله داده‌به‌زیته خواره‌وه، وده‌کویت به‌باریکی نه‌وتو که رای
لی ده‌کات شیاوی دوزه‌خ بی.

هوی نه‌وه ده‌گه‌ریت‌وه به‌هوی که ((باوه‌ر)) به
به‌یوه‌ندی‌ه‌کی پته‌و، مرؤف به‌ خوای خویه‌وه ده‌به‌ست‌ت و
به‌یوه‌ندی له‌گه‌ل خوای گه‌وره‌دا به‌ پیدا ده‌کات، چونکه باوه‌ر، له
راستی‌دا، به‌یوه‌ندی پیدا کردنه له‌گه‌ل خوای گه‌وره‌دا، جا له‌و
پروه‌وه که: ((مرؤف ده‌ست‌کردی خوای کردگارو، نیشانه‌ی نه‌خش
و نیگاری ناوه جوانه‌کانی په‌روه‌ردگاری تیدا ده‌رده‌که‌وی)) تاوا به

‘هۆى باوەرەو، مەژف نەرخ و رەزىكى تا بلىى گەورەى دەست دەکەوى.

بەلام کوفر ئەو پەيوەندى و نىسبەت پەيدا کردنە دەپچرى، تارىكى يەكەشى ئەو دەستکردەى خواوەندى کردگار دا دەپوشى و نای هيلى.

بەم کارەش لە نەرخى مەژفدا دەگرى و تەنها لە لایەنە ماددى يەكەى دەى هيليتەوه خو ماددەش، لەبەر ئەوهى شتىكى فانى يە و لە ناو چوو و ژيانيش کاتى يە، ئەوا بايەخى بۆ دانانرى و وەك نەبوو وا يە.

رأی خوشکردن

به‌ریزان.....

ئەم نامیلکەیی بەردەستتان (بەشەکانی باوەجاتان) بەر
دەست نیشان دەکات بەهێوای زیاتر ناشنا بوونی موسولمانانی بەزیز
لە ئاینی پیروزی ئیسلام و خزمەت کردنی لە لایەن ئێمەوه بۆ ئاوەی
بتوانین جاریکی‌تر لە ژێر سایەی قورئانی پیروژ بەسەبێتەوه،
هێوادارین خودای میهرەبان پاداشتی خێری هەموو لایەك بداتەوه،
و خۆینەرانی بە‌ریزیش سوودی لی وەرگیرن و لە دوعای خێر
بی‌بەشمان نەکن ﴿إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْأَصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْأَمِّي

إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾.

٢٨/جمادی الأولى/١٤١٨

شاوانیر

سەرئێجێک

ئێمه مه‌به‌ستمان له‌ دانانی ئەم نامیلکەیه‌ی به‌رده‌ستان به‌ده‌ست
شینانی به‌زامه‌ندی خوای کردگاره‌ و شاره‌زا بوونی موسولمانان
له‌سه‌ر به‌شه‌کانی باوه‌ر. بۆیه‌ هه‌ریه‌که‌و به‌لگه‌یه‌که‌مان هه‌یناوه‌ته‌وه‌ تا
بگات به‌ ده‌ستی موسولمانان وه‌ سوودمان وه‌رگرتوه‌وه‌ له‌ په‌رتووکی
(مختصر شعب الإيمان) به‌ پینوسی (امام قزوینی).

پیناسه‌ی باوه‌ر

جێگه‌بوونه‌ له‌ دل‌ دان پێداهه‌ینانه‌ به‌ زوبان ده‌رپه‌ینه‌
به‌ کرده‌وه‌وه‌.

سه ره تایهك بۆ بهشه کانی باوهر

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله (ﷺ):
﴿الایمان بضع و سبعون شعبة فأفضلها قول لا إله إلا الله
وأنها إمامة الأذى عن الطريق والحياء شعبة من الإيمان﴾
أخرجه الامام احمد و مسلم و أبو داود و النسائي و ابن ماجه.
واته (باوهر) هفتاو هه نديك بهشه لهه موويان بهر زتر ووتنی
﴿لا إله إلا الله﴾ ايه وه بچوك ترينيشيان لابر دنی كۆسپيكيه له سه ره
رنگا و شهرم و شكۆش بهمشيكيه له باوهر.

نهم فهرموده به شينومه كي تریش هاتوره .

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال، قال رسول الله (ﷺ) ﴿الایمان
بضع وستون شعبة أعلاها أو فارفعها قول لا إله إلا الله وأننا
إمامة الأذى عن الطريق والحياء شعبة من الإيمان﴾ أخرجه
البخاري و ابن حبان .

به شه کانی باوهر

۱- باوهر هینان به خوا:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمِنٌ بِاللّهِ...﴾ البقرة/۲۸۵.

واته: (باوهرداران گشتیان باوهریان به خوا هیناوه).

۲- باوهرهینان به پیغه مبه ران (سه لاسی خویان لی بهن):

۳- باوهرهینان به فریشته کانی خوا:

۴- باوهرهینان به په رتووکه ناسمانیه کان:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمِنٌ بِاللّهِ وَمِلَّتْهُمْ وُكْتِبَهُ وَرَسُولُهُ﴾ البقرة/۲۸۵.

واته: (باوهرداران هموویان باوهریان هیناوه به خوا و فریشته کان و په رتووکه کان و پیغه مبه ران).

۵- باوهرهینان به قهه ران و قهه ران له رتووچا که و خراپه وه هه ران له لای خپداوه یه:

﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ القمر/۴۹.

واته: (بی گومان نیمه همووشتی کمان به نه ندازه گیري (قهه ران).

دروست کردوه).

﴿قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِندِ اللَّهِ﴾ النساء/۷۸.

واته: (پیان بلئی نهی موحمهده (ﷺ) هموو شتیک چاکه و دراپه له لای خواومیه).

۶- باوه بهیتان به پوژی دوایس:

﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ التوبة/۲۹.

واته: (ئو کهسانه بکوژن که باوهریان به خواو پوژی دوایس نییه).

۷- باوه بهیتان به زیندو بوونهوه، له پاش مردن:

﴿رَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّنْ يَبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتَأْتَيْنَّ بِمَا عَمَلْتُمْ﴾ التغابن/۷.

واته: (بئ بھواکان گومانیان برد که له (پوژی دوایس) دا زیندوو ناکرینهوه، پیان بلئی (نهی پیغمبر) نهخیر وانییه به خوا زیندوو نهکرینهوه، پاشان ناگادار نهکرین بهوهی کردوتانه).

۸- باوه بهیتان به کوکردنهوهی خه لکس (هشرکردن) له دوایس زیندوو بوونهوهیان:

﴿لَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ * لِيَوْمٍ عَظِيمٍ * يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ المطففين/ ٤-٦.

واته: (نه وه وا گومان نابهن بهرامبه به زیندوو بوونه وه، بۆ پوژیکه گه وه که قیامته، له پوژده هه موو خه لکی دین به ره مو لای په ره دگار بۆ حیساب کردن).

باوه بهینان به وهی که شوینس باوه داران به هشتنه و شوینس بن باوه پانیس ناو ناگره:

﴿بَلَىٰ مِنْ كَسْبٍ سَيِّئَةٍ وَاحْطَاطَ بِهِ خُطْبَتُهُ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ البقرة/ ٨١-٨٢.

واته: (هر که سیک گونا می گه وه بکات و له هه موو لایه ک دهوری بدات نهوا نهو که سه هاوړنی هه می شه یی ناگره و به به رد هوامی تیدا نه مینیت هه، نهوانه ی باوهریشیان هیناوه و کرده وه ی چاک نه نجام نه دن، نهوا هاوړنی هه می شه یی به هشتن به به رد هوامی (نه مره) تیدا نه مین هه).

١٠١ - باوه پوون به هه بوونی خو شه ویستنی بۆ خوا:

و...والذين آمنوا أشد حبا لله ﴿البقرة/١٦٥﴾

واته: نهوانه‌ی پاورمیان هیناوه خوشه‌یستیه‌کی زۆریان ههیه بۆ خوا.

۱۱ - باور بوهن به هېڅوونې ترس له خوا:

﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا رَبَّكَ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾، آل عمران/ ١٧٥.

واته: (له بڼې پرواکان مه ترسڼ له من مې ترسڼ نه گهر ښووه پروادان).

۱۲- باور بیهوش به تکا کردن له خوا:

﴿ویرجون رحمتہ ویخافون عذابہ﴾ الإسراء/۵۷.

واته: (چاوه‌روانی میهره‌بانی خوان و دهن‌رسن له سزاگه‌ی).

۱۳- باوهر بوون به پشت بهستن به خوا:

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ آل عمران (١٢٢-١٦٠).

واته: (با بروا داران هر به خوا یشت بیهستن).

٤١- باوهر بوون به خوش ويستنن ييغه مېر (ښځه):

﴿لَا يَزَالُ مِنْكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَلَدِهِ وَالْذَّاسِ﴾

اجمعين (مستفق عليه).

پینگمبەر (ﷺ) ددهرموی: ﴿پاوهری هر يك له ټپوه تـراوـ ناـبـيـتـ

ههتا وه‌کو منتان خوشتر نه‌ویت له منداله‌کانتان و
هه‌مووخه‌لکانی تر).

۱۵- باوهر بوون به‌پێزگرتن و یارمه‌تی دان و سه‌ر خستنی
پێغه‌مبه‌ر (ﷺ):

﴿قَالَيْنِ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ...﴾ الاعراف/ ۱۵۷.
واته: (ئه‌وانه‌ی باوهریان پێ هیناوه‌و به‌پێزو گه‌وره‌ی ده‌زانن و
یارمه‌تیشی ده‌ده‌ن...).

۱۶- باوهر بوون به‌وه‌ی چۆن پێت ناخۆشه‌ بتخه‌نه‌ ناو ناگر
ده‌بن‌ناواش پێت ناخۆش پێت له‌ نیه‌سلام هه‌لگه‌پێتیه‌وه‌.
...وه‌که‌وه‌ له‌ وه‌رموده‌دا هاتوه‌: ﴿ثَلَاثٌ مِنْ كُنْ فِيهِ وَجَدَ
حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ ثُمَّ قَالَ وَأَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَرْجِعَ
إِلَى الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ مِنْهُ﴾ متفق عليه عن أنس

واته: (سێ خه‌سله‌ت هه‌ن که‌ له‌ یه‌کێک پێته‌ جێ ئه‌وا تامی باوهری
چیشته‌وه‌ یه‌ک له‌وانه‌، هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی له‌ ئایین نه‌مهند پێ‌ناخۆش پێت
هه‌روه‌کو چۆن پێ‌ناخۆشه‌ بیه‌اوینه‌ ناو ناگر).

۱۷- باوهر بوون به‌ داوا کردنی زانست

﴿يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين أوتوا العلم درجات﴾
المجادلة/ ۱۱.

واته: (خوا پایهی شو کهسانه بهرز نهکاتمهوه له نیوه که بهروایان
هیناوه، وه نهوانهی که زانست وزانیاریان پی بهخسراوه به چهند
پلهیهک بهرزیان نهکاتمهوه).

۱۸- باوهر بوون به پاکه یاندنی زانست:

﴿تبينه للناس ولا تكتُمونه﴾ آل عمران/ ۱۸۷.

واته: (بو خه لکی بوون بکه نهوه مهی شارنهوه).

۱۹- باوهر بوون به پیروژ زانینی قورنان:

﴿انه لقرآن كريم في كتاب مكنون﴾ الواقعة ۷۷-۷۸.

واته: (به راستی قورنان خاوهن ریزه، نوسراوتهوه له کتابیکی
پارینزاوا).

۲۰- باوهر بوون به پاک و خاوینی:

﴿الطهور شطر الايمان﴾ رواه مسلم.

واته: (پاک و خاوینی نیوهی باوهره)

۲۱- باومر بوون به نویژ:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾ النساء/۱۰۳.

واته: (بیگومان نویژ له سهر باومرداران فهرزیکی کات دیاری کراوه).

۲۲- باومر بوون به زه‌کات:

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ﴾ البقرة/۴۳.

واته: (نویژه‌کانتان به‌جی بگینن و زه‌کاتیش بدهن).

۱۳- باومر بوون به به‌پۆژوو بوون:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ﴾ البقرة/۱۸۳.

واته: (ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی باومرتان هیناوه پۆژوو بوونتان له سهر
نوسراوه و فهرزکراوه).

۲۴- باومر بوون به مانه‌وه له مزگه‌وت (مالی خوا):

﴿وَعِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالدَّاكِّئِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾ البقرة/۱۲۵.

واته: (به ئبراهیم و ئیسماعیلان راگه‌یاند که مالی من (که‌عه) له
بت و سه‌نه‌م پاک بکه‌نه‌وه بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی زیاره‌تی ده‌که‌ن و تیایدا

دهمیننهره و رکوع و سوژده ده‌بن).

۲۵- باوهر بوون به حج کردن:

﴿وَالله عَلَى النَّاسِ حَجُّ الْبَيْتِ مِنْ اسْتِطَاعِ الْوَيْهِ سَبِيلًا﴾ آل عمران/۱۷.

واته: (خوا له سهر خه‌لکی دانامو فره‌زی کردووه که بچن بو زیاره‌تی که‌عبه نه‌گهر له توانایاندا بوو).

۲۶- باوهر بوون به جهاد کردن:

﴿رُوحَاهُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادُهُ﴾ الحج/۷۸.

واته: (تیبکوژشن بو خوا به تیکوژشانیکی راست و دروست).

۲۷- باوهر بوون به خو ناماده کردن:

﴿عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ: رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا﴾ رواه البخاري.

واته: (خو ناماده‌کردنی بوژتیک له پیناو خودا چاکتره له دونه‌یا و نه‌وه‌ی تیا‌یه‌تیشی).

۲۸- باوهر بوون به وه‌ستان به‌راسهر به بن بووایان و رانه‌کردن

له کاتن ترس و نه‌نگانه‌دا:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفَا فَلَا تُولُوهُمْ
الْأُخْبَارَ﴾ الأنفال/۱۵.

واته: (ئەو کەسانەى باوەرتان هیناوه گەر گەشتن بە بێ بڕوایان
و کافران لە جەنگدا، بۆتان هاتن، پشتیان تێ مەکن و هەلمەین).

۲۹- باوهر بوون بە دابەش کردنى غەنیمەت:

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ إِن كُنْتُمْ أَمْنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا
أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا﴾ الأنفال/۴۱.

واته: (بزانن ئەوەى دەستتان دەکەوێ لە مال و سامانى بێ بڕواکان،
پنج بەکى بۆ خوايه و بۆ پێغمبەرە (ﷺ) و بۆ خزى نزيك و
هەتیو و هەزار و رینبواره بێ ئەوا و داماوەکانە، گەر ئێوه باوەردارن
بە خوا و بەوەى کە ناردوومانەتە خوارمە).

۳۰- باوهر بوون بە تازادکردنى بەنده لە پیتاوی خوا:

﴿فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ فَكْ رَقَبَةً﴾ الباد
۱۱، ۱۲، ۱۳.

واته: (هیشتا نادەمیزاد پلەى سەختى نەگرتۆتە بەر، تۆ چوو زانیت

ئو پله سهختیه کامهیه، ئازاد کردنی بهندهیه).

۳۱- باوهر بوون به به‌جین هینانی سزای تاوانه‌کان (که‌فارسه‌تی تاوان و گوناوه‌کان):

(ئهمه‌شیان قورئانی پیروزو سوننه‌تی پیشه‌وامان (ﷺ) جووری سه‌زا که دیاری ده‌کن. هر تاوانیک سزایه‌کی دیاری کراوی خوی هیه).

۳۲- باوهر بوون به به‌جین گه‌یاندن و جی‌به جی‌کردنی په‌یسان: ﴿وَأَوْفُوا بعهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ﴾ النحل/۹۱.

واته: (به وه‌فا بن به‌رامبه‌ر به به‌ئین و په‌یمانی خوا گه‌ر په‌یماناندا).

۳۳- باوهر بوون به سوپاس و نه‌وازش کردنی نیعمه‌ته به‌ن ژماره‌کانی خوا:

﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾ الضحی/۱۱.

واته: (باسی به‌هره و نیعمه‌ته‌کانی په‌روهر دیگارت بکه).

۳۴- باوهر بوون به پاراستنی زوبان له درۆ و غه‌یبه‌ت و نه‌هیدان: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ التوبة/۱۱۹.

واته: (ئهی ئه‌وانه‌ی باوهرتان هیناوه له خوا بترسن و پاریزگاری

بکه‌ن و له‌گه‌ل راس‌ت گۆیاندا بن).

ن ۶- باوهر بووون به پاراستن و گه‌راندنه‌وه‌ی نه‌مانات:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا﴾ النساء/ ۵۸.

واته: (خوای گه‌وره‌ فه‌رمانتان پی ده‌کات به گه‌راندنه‌وه‌ی نه‌مانه‌ت بو خاوه‌نه‌که‌ی).

۳۶- باوهر بووون به کوشتنی نه‌فس (خه‌لکس) به بن هۆ هه‌راهه:

﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ﴾ النساء/ ۹۳.

واته: هه‌ر کسێک ئیماندارێک به (عه‌مه‌ن) بکوژی ئه‌وا سزاکه‌ی دۆزه‌خه و به‌مه‌تای تیایدا ده‌مینیت‌ه‌وه و خواش غه‌زه‌ب و خه‌شمی لی ده‌گریت.

۳۷- باوهر بووون به خۆ پاراستن له داوین پیسی:

﴿وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوحِهِمْ حَافِظُونَ﴾ المؤمنون/ ۵.

واته: (باوهرداران ئه‌وانه‌ن که دامینی خۆیان بپارێزن).

۳۸- باوهر بووون به ده‌ست به‌سه‌راگوتنی مالی خه‌لک و

پێکه‌گرتن و به‌رتیل و هه‌رگرتن هه‌راسن:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ.....﴾ البقرة/ ۱۸۸.

واته: (ئیه مائی یه کتری مه خۆن به بی شرعی).

۳۹- باومر بوون به خو پاراستن له خواردن و خواردنه وه، نه و
شتانه ی که حه راسن:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكَ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخَنَازِيرِ وَمَا أَهْلُ لَغِيرِ اللَّهِ...﴾ المائدة/ ۳.

واته: (قه دهغه و حه راسن له سهرتان مرداربوو و خوین و گوشتن.
به راسن و نه وه له کاتی سهربریندا ناوی غهیری خوی لی دیت).

۴۰- باومر بوون به حه راسن له به رکردنن جل و به رگی حه ریر و
خواردن و خواردنه وه له قاپ و قاچاغی زیر و زیو:

لحدیث حذیفة (رضی الله عنه): ﴿لَا تَلْبَسُوا الْحَرِيرَ وَلَا الدِّيَّاجَ وَلَا تَشْرَبُوا فِي
أَنِيَةِ الْفِضَّةِ وَالذَّهَبِ، وَلَا تَأْكُلُوا فِي صَحَافِهَا، فَإِنَّهَا لَهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَهِيَ لَكُمْ فِي الْآخِرَةِ﴾ البخاري ومسلم.

واته: (جل و به رگی حه ریر و ناویشم له بهر مه کهن و له قاپ و
قاچاغی زیر و زیو مه رنه وه، و تیای مه خۆن، ئه مانه له دنیا دا بو
بی باومرانه و له بوژی دوايش بو ئیه وه).

٤١ - باومر بوون به حهرام زانینس یاریگا ؟ شوینس رابواردن که
پیچه وانه ی شه رعس خوان :

﴿قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِو وَمِنَ التَّجَارَةِ﴾ الجمعة/ ١١.

واته : (ئوهی له لای خوا به دهست دهکوی چاکتره و باشره له
بیستنی ٥٩ ی بی سوود و کرین و فروشتن و سهودا کردن).

٤٢ - باومر بوون به پاشه که وت کردن و دهست پیوه گرتن :

﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ
مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ الإسراء/ ٢٩.

واته : (دهستت کۆت مه که به گهردهنت وئوهنده رهزیل و قرچۆک
مه به، ئوهندهش دهست بلاومه به هیچت بۆ نه مینئ و نه نگاو بی و
بی به لومه کاری خه لکی).

٤٣ - باومر بوون به واز هیتان له دل رهش و رق و قینه و
نیره یی (ه سهودی) :

عن انس رضی الله عنه قال قال رسول الله ﷺ : ﴿لَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا
وَلَا تَقَاطَعُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا﴾ رواه مسلم.

۱

واته: (حمسادت به یهك مەبەن، رقتان له یهك نه‌بێت، په‌یوه‌زدیتان له‌گه‌ل په‌كتری مه‌چڕنن، به‌نده‌ی خواو برای په‌كتری بن).

٤٤ - باوهر بوون به‌ حه‌رام زانیسی ناموسی خه‌لك:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ...﴾ النور / ١٩.

واته: (ئه‌و كه‌سانه‌ی هه‌ز ده‌كه‌ن خراپه‌كاری و به‌دروشتی له‌ ناو ئیمانداراندا بلاو ببێته‌وه، ئه‌وانه له‌ دنیا و له‌ قیامه‌ت سزایه‌کی به‌ نه‌زیه‌ت و ناخۆش و مرده‌گرن).

٤٥ - باوهر بوون به‌ دلسۆزی كار كردن بو‌ خوا و واز هه‌ینان له‌ بیاپی:

﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرَكَ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ الكهف / ١١٠.

واته: (هه‌ر كه‌سێك ده‌یه‌وێ بگات به‌ باره‌گای خوا با به‌ دلسۆزی كرده‌وه‌ی چاك نه‌تجام بدات و له‌ په‌رستنی خوا‌ی خۆ‌ی با هه‌ره‌لی بو‌ په‌یدا نه‌كات).

واته: (هر نوڙيک ته‌کيت و هر قوربانیه‌ک ته‌کيت ته‌نہا بو
په‌روم‌ديگارت بکه).

۴۹ - باومر بوون به گويږايه‌لی کردنس برا گه‌وره و
په‌رپه‌رشتیار و نه‌مير:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ
مِنْكُمْ﴾ النساء/۵۹.

واته: (ئهی ئو که‌سانهی باومر دارن گويږايه‌لی خوا و پينغه‌مبه‌ر
(ﷺ) و فرمانبرما و لږسراو و ثميره‌کانتان بکه‌ن).

۵۰ - باومر بوون به پياده کردن و گوتنه به‌ری پښکاي
جه‌ماعت و نه‌هلی زانست و شه‌ری نیسلام:

﴿وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ آل عمران/۱۰۳.

واته: (دهست بگرن به دینی خوا و نه‌وانهی به خواتان ده‌گه‌نښی وه
له‌یک جیا مېنه‌وه).

۵۱ - باومر بوون به حوکم کردن له نيوان خه‌لکس به
دادپه‌روه‌ری:

٤٦ - باور بوون به دلخوش بوون به چاکه کردن و دل ناخوش بوون به خراپه کاری:

مهره‌کو لو فرموده‌یه‌دا! هاتوه که (عمر بن الخطاب) له پیغمبری (ﷺ) بومان ده‌گیریت‌ره ﴿ومن سرته حسنه وساته سینه فهو مؤمن﴾ حدیث صحیح.

واته: نهو که‌سانه‌ی به کرده‌روه‌ی چاک دلیان خوش ده‌بیت، و به کرده‌وه‌ی خراپ و نا‌هموار دل گیر دهن، نه‌وانه برواردار و نیماندارن.

٤٧ - باور بوون به وه‌ی که چاره‌سهری هه‌ووو گونا‌هیتک به ته‌وه‌کردن ده‌کریت:

﴿ياايها الذين آمنوا توبوا الى الله توبه نصوحا﴾ التحريم/٨.

واته: (نه‌ی نهو که‌سانه‌ی باور‌دارن ته‌وبه بکه‌ن، پاشگه‌ز ببذه‌وه له گونا‌ه‌کانتان، بگه‌رینه‌وه بۆ لای خوا به پاکی و به یه‌ک‌جاره‌دئی).

٤٨ - باور بوون به قوربانس کردن له کاتس جه‌ژنی قوربان و ده‌ج کردن و له کاتس له دایک بوونس مندا‌ل له پیکاس خوا:

﴿فصل لربك وانحر﴾ الکوتر/٢.

﴿وَإِذَا حُكِمَ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ﴾ النساء/ ۵۸.

واته: (گهر حوکمرانیتان له نیوان خه‌لکی کرد فه‌رمان به داد و به‌کسانی بکن و به عدالت نه‌نجامی بدهن).

۵۲- باومر بوون به فه‌رمان کردن به چاکه و پیتکه گوتن کردن له خواجه:

﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ آل عمران/ ۱۰۴.

واته: (با له نیه گه‌لنک و میله‌تیک پیک بیت داوای چاکه بکن و فه‌رمان بکن به چاکه و دورکونهوه و واز له خراپه‌کاری بهینن، فه‌مانن بزگاریان ده‌بی).

۵۳- باومر بوون به یارمه‌تی دانی به‌کتر له سه‌ر چاکه کردن: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ المائدة/ ۲.

واته: (کومه‌کی به‌کتر بکن له سه‌ر کار و کردهوه‌ی چاک و خو . پارینن لهو شتانه‌ی که مایه‌ی په‌شیمانی و ناره‌زایی خواجه، و

کڑوہ کی یہ کتر مہ کن لہ سہر گوناہ وتاوان کردن).

٤٥- باوهر بوون به بووئی شهرم و شکو:

﴿فَأَنْ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ﴾ متفق عليه.

واته: (شهرم و شکو له باوره‌رویه).

۵۵- باور به بودن به چاکه کردن له گیل دایک و باور دیک :-

(روى أبو الدين إسماعيل) البقرة/٨٣، النساء/٣٦، الأنعام/١٥١.

واته: بهو پهری رېك وپيكي پوه له گڼ باوك و دايكتان چاكه بنوښن.

۵۶- باور بگوون به جیٔینانی سبله و رحم و سوردانی کمدنی

یہ جکتروں :

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ مُحَمَّدٌ/٢٤.

واته: (ثایا ئیوه دهمانه وی له سهر زهوی یشته بکه نه ئایینی ئیسلام

و به‌دکاری و خرابه‌کاری و نازاوه له سهر زهوی بنینه‌وه و سه‌له‌ی

رہم لہ نیوانتان بیچرینن و خزامہیتی نہہیلن، نا نہوانہی کہ نہم

کاره نه‌نجام نه‌دهن خوا نه‌فره‌تی لی‌کردوون و که‌ر و کویری کردوون

بهرامبهر بهم ههق و هیدایته).

۵۷- باوه ربوون به ره وشتی جوان و بق بونه وه له کرداری

به دخیوی و نهرم نیانی و لی بوردن به راسهر خه لکی:

﴿والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس والله يحب المحسنين﴾

عمران/ ۱۳۴.

واته: (ئو که سانهی بق و قینهی خویان دهخونه وه له خه لکی

دهبورن، خواش پیاو چاکان و چاکه کارانی خوش دهوی).

۵۸- باوه ربوون به چاکه کردن له گه له که نیزه کان:

﴿واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئا وبالوالدين إحسانا وبذي

القربى واليتامى والمساكين والجارى ذي القربى والجارى الجنب

والصاحب بالجنب وابن السبيل وما ملكت أيمانكم﴾ النساء/ ۳۶.

واته: (خوا بپه رستن و هیچ شتیک مه کهن به هاوبهشی وچاکه له گه له

دایک و باوکتان بکهن، و نهوانهی خاوهن خزمایهتین وله گه له

دایهتوان و هه ژار و بی نهوایان و دراوسی خزمه کان و دراوسی

بی گانه کان: هاوری نیشته جی یان (مه بهست هه لال و هاوسهره) و

ئو رنبوارانهی که خه رجیان لی بپاوه و ئو که نیزه نهی که کهوتونه ته

دهستان کراوه به مولکتان).

۵۹- باوهر بوون به مافی خاوهن بهنده‌کان له سه بهنده‌کانیان:

لحدیث عبدالله بن عمر (رضی الله عنه) أن رسول الله (ﷺ) قال: ﴿إن العبد إذا نصح لسيدته وأحسن عبادة ربه فله أجره مرتين﴾ متفق عليه.
واته: (گه هاتو بهنده گوی پایله خاوهنه‌کهی بوو و خوا پرستیشی به ته‌واوی نه‌جام دا، نه‌وا پاداشته‌کهی درو اتا ده‌بیت).

۶۰- باوهر بوون به مافی مال و مندال و خیزان له سه به‌خیوکه‌ره‌کهی:

واته: - هه‌لسانی پی‌او به په‌روهرده‌کردنی مال و خیزانه‌کهی و فیرکردنی هه‌موو رینبازه‌کانی نایینی پی‌رو.
﴿يا أيها الذين آمنوا قوا أنفسكم وأهليكم نارا وقودها الناس والحجارة.....﴾ التحريم/۶.

واته: (نه‌ی نه‌و که‌سه‌نه‌ی باوهر‌دارن خۆتان و مال و مندالتان بیاریزن له‌و ناگره‌ی سوت‌مه‌نی‌کهی بریتی له‌ مرو‌ف و به‌رد).

٦١- باوە، بوون به خۆ نزیک کردنه‌وه له نه‌هلی ناینی نیسلام و نوێش ویستنیان و گفتوگۆ کردن له‌گه‌لیان و سلاو کردن لیبیان:

لحديث أبي هريرة (رضي الله عنه) في صحيح مسلم، قال النبي (ﷺ): ﴿والذي نفسي بيده لا تدخلون الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا، أو لا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم؟ افشوا السلام بينكم﴾.

واته: (سویند به‌و خواجه‌ی که گیانی منی به دهسته، ئیوه ناچنه به‌هشت تاوه‌کو به‌و نه‌هینن، ده به‌واتان ته‌واو نابیت تا وه‌کو به‌کترتان خوش نه‌ویت، ئایا شتیکی واتان پی بلیم که‌وا به‌هویه‌وه خوشه‌ویستی له‌نیوانتان زۆر ببیت؟! سلاو و (سه‌لام) له‌نیوان به‌کتری بلاوبکه‌نه‌وه).

٦٢- باوە، بوون به‌وه‌لام دانه‌وه‌ی سه‌لام:

﴿وإذا חיيتم بتحية فحيوا باحسن منها أو ردها﴾ النساء / ٨٦.

واته: (که‌ر سه‌لامتان لی‌کرا، ئیوه‌ش وه‌لامی بده‌نه‌وه به‌شیرین ترو چاکتر).

٦٣- باوە، بوون به‌سه‌ردان کردنی نه‌خۆش:

لحدیث البراء بن عازب (رضی الله عنه) قال: «أمرنا رسول الله (ﷺ) بسبع..... وأمرنا بعبادة المريض» رواه بخاري ومسلم.

واته: (پیغمبر فرمانی پی کردوین به حوت شت بهک له‌وانه (سهردانی نه‌خوش بکه‌ین).

٦٤- باوهر بوون به نویژ کردن له سهر مردوووس موسولمانان:
لحدیث ثوبان فی صحیح مسلم (من صلی علی جنازة فله قیراط
ومن شهد دفنها فله قیراطان، القیراط مثل أحد).

واته: (ههر که‌سینک نویژ له سهر مردووویهک بکات نه‌وا قیرات‌بکی بی
هیه، گهر به‌شداریش له ناشت‌نی بکات نه‌وا دوو قیراتی پی نه‌دریت،
ههر قیراتی‌کیش به قهد کیوی نو‌حده).

٦٥- باوهر بوون به وه‌لام دانه‌وه‌ی نه‌و که‌سه‌ی دته
پن‌ده‌ک‌ش:

لحدیث أبي بردة فی صحیح مسلم عن أبي موسى الأشعري (إذا
عطس أحدکم فحمد الله فشمته وإذا لم یحمد الله فلا تسمتوا).

واته: (نه‌گهر که‌سینک پشمی و سوپاسی خرای کرد روتی: (الحمد
لله)، دوعای به‌حمه‌تی بو بکه‌ن و بلین: (یرحمک الله)، و نه‌گهر

سوپاسی خوای نهکرد وای پێ مه‌ئین).

٦٦- باوەڕ بوون به‌ دوور که‌وتنه‌وه له‌ بێ بڕوایان و بق لی
بوونه‌وه‌یان:

﴿آيَهَا النَّبِيَّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ﴾، التوبة/٧٣.

واته: (ئه‌ی پێغه‌مبه‌ری خوا تێبکۆشه له‌ دژی بێ بڕواکان و دوو
پوه‌کان، به‌ر به‌ره‌کانیان بکه‌و توند و تیز به‌ له‌گه‌ڵیان).

٦٧- باوەڕبوون به‌ پێزگرتنی دراوس:

﴿مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ﴾، متفق عليه.

واته: (هه‌ر که‌سێ باوه‌ری به‌ خوا و پۆژی دواویی هه‌یه، با پێز له
:دراوسێکه‌ی بگرێ).

٦٨- باوەڕ بوون به‌ پێز گرتن له‌ میوان:

لحديث أبي شريح العدوي قال: قال رسول الله (ﷺ): ﴿مَنْ كَانَ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ﴾، متفق عليه.

واته: (هه‌ر که‌سێ باوه‌ری به‌ خوا و پۆژی دواویی هه‌یه، با پێز له
میوان بگریت).

٦٩- باوه‌ر بوون به داپوشینی عیب و که موکوبی خه‌لک:

احديث سالم بن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما عن ابيه: قال النبي (ﷺ): ﴿مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ رواه مسلم.

واته: (هر که سئ عیب و عارو کهم و کوپی موسولمانیک داپوشنی له دنیا‌دا، نه‌وا خواش کهم و کوپی نه‌و دانه‌پوشنی له پاشه پوژا).

٧٠- باوه‌ر بوون به نارام گرتن له سه‌ر کاره‌ساته‌کاندا:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الصَّابِرِينَ﴾ البقرة/١٥٣.

واته: (ئهی ئه‌و که‌سانهی باوه‌رتان هیناوه داوای کومه‌کی بکن به خوگری و نویژکردن به راستی خوا له‌گه‌ل خوگران دایه).

٧١- باوه‌ر بوون به کهم زانینی دنیا و گوی پینسه‌دانی و

دهست کردن به خوا به‌رستی و خه‌لوه کردن:

﴿فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَافُهَا﴾ محمد/١٨.

واته: (نایا نه‌و دوو به‌وانه چاودبه‌وانی چی تر نه‌که‌ن جگه له پوژی دواپی که‌کت و پر دیت و به‌خه‌یان ده‌گرت، که نیشانه‌کانی هاتریه).

۷۲- باوه‌بوون به هسبوونسی غیرهت و وازه‌یتان له بی غیره‌تن:
عن أبي سعيد الخدري عن النبي (ﷺ) أنه قال: *بالغيرة من الإيمان وإن المذاق من النفاق* متفق عليه.

واته: (غیرهت هه‌لسان له باوه‌دایه، وه کۆکردنه‌وهی ژن وپیار، یان به‌یه‌کتر به‌وان کردنیان له دوو بهویی دایه).

۷۳- باوه‌بوون به دوور که‌وتنه‌وه و وازه‌یتان له زۆر بلییی (اللغو):

﴿والذين هم عن اللغو معرضون﴾ المؤمنون/۳.

واته: (باوه‌داران نه‌وانن که‌خوێان ده‌پارێزن و دوور ده‌که‌ونه‌وه له لغوه‌کردن و زۆر بلییی و قسه‌ی پڕ و پووچ و بێ سود).

۷۴- باوه‌بوون به به‌خشنده‌یی و ده‌ست له‌مال بوونه‌وه و چاکه‌کردن و دل‌فراوانی:

﴿ومن يوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون﴾ الحشر/۹.

واته: هه‌ر که‌سێک خۆی له‌به‌زیلی بپارێزی نه‌وا به‌زگاری ده‌بی له‌ناگر

۷۵- باوه‌بوون به به‌زه‌یی هاتنه‌وه به‌بچووک و ریتزگرتن له‌که‌وره:

لحديث النبي (ﷺ) ﴿من لم يرحم صغيرنا ولم يعرف حق كبيرنا

فليس منا ﴿مسلم﴾

ۋاتە: (ئەۋەى بەزەىى بە بچوۋكەكان نەيتەومو رىزىش لە گەرەكان
زەگرىت، ئەۋا لە ئىمە نىە).

۷۶- باۋەر بوۋن بە چاك كىردنە ۋەس نىۋانى خەلك:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ...﴾ الحرات/ ۱۰.

ۋاتە: باۋەرلەر ئىچىن بىر-بىرىگە چاك سەزى (أصلاح) ئىۋانىان بىكەن.

۷۷- باۋەر بوۋن بە ۋەس كە چىت بۇ خۇت پىن خۇشە دەپس

نەۋەشت بۇ براكت پىن خۇش بىت:

لحديث انس في صحيح البخاري: قال النبي (ﷺ): ﴿لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى
يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ﴾.

ۋاتە: (باۋەرلەر ھىچ كەسىكتان تەۋا ناپىت تا ئەۋەى بۇ خۇى پىن خۇشە بۇ
براكتى پىن خۇش نەبىت).

﴿كۆتايى﴾

وصلى الله وسلم على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين
*** وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين ***

